

Informacja o produkcji ubezpieczeniowym

dr hab. Jakub Pokrzywniak, radca prawny, partner WKB, adiunkt na WPiA UAM

Warsztaty Polskiej Izby Ubezpieczeń

Warszawa, 6 czerwca 2018 r.

Definicja produktu ubezpieczeniowego

Definicja produktu ubezpieczeniowego

Definicja PIU

Produktem ubezpieczeniowym jest „zdefiniowana w umowie ubezpieczenia usługa obejmująca udzieloną klientowi ochronę ubezpieczeniową (rdzeń produktu) wraz z usługami dodatkowymi (np. assistance) i oprawą formalną produktu (np. sposób i forma dostarczenia polisy); pojęcie używane przede wszystkim w kontekście marketingu usług ubezpieczeniowych”.

Rekomendacje KNF dotyczące systemu zarządzania produktem

„projektowany/tworzony lub oferowany przez Zakład produkt rozumiany jako typ umów ubezpieczenia lub gwarancji ubezpieczeniowych, identyfikowanych przez odrębne warunki ubezpieczenia lub wewnętrzne oznaczenie stosowane w Zakładzie, zawieranych na podstawie tych samych wzorców umownych, dedykowanych temu produktowi (jeżeli specyfika danego produktu zakłada istnienie wzorca umownego)”.

M. Orlicki, Ustandaryzowany dokument według ustawy o dystrybucji ubezpieczeń – zasady tworzenia i znaczenie prawne, „Prawo Asekuracyjne” 2017/4, s. 16

„za »produkt ubezpieczeniowy« należy uznawać nie pojedynczą umowę ubezpieczenia zawieraną z danym ubezpieczającym, lecz typ umów ubezpieczenia identyfikowany poprzez odrębne warunki ubezpieczenia.”

D. Maśniak, Czy test wymagań i potrzeb klienta to wniosek ubezpieczeniowy? [w:] Dystrybucja usług ubezpieczeniowych..., s. 40

„prawodawca miał na myśli konkretną usługę ubezpieczeniową, rozumianą jako wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych ze świadczeniem ochrony ubezpieczeniowej na wypadek wystąpienia skutków zdarzeń losowych (realizacji ryzyka ubezpieczeniowego)”

Obowiązki informacyjne dystrybutorów ubezpieczeń
wobec klientów

Motywy prawodawcy unijnego

Punkt 6 preambuły IDD

Konsumenci powinni korzystać z ochrony na jednakowym poziomie niezależnie od różnic między kanałami dystrybucji. Dla zagwarantowania jednakowego poziomu ochrony oraz umożliwienia konsumentowi korzystania z porównywalnych standardów, zwłaszcza w zakresie ujawniania informacji, zasadnicze znaczenie mają równe warunki prowadzenia działalności przez dystrybutorów

Punkt 2 Rozporządzenia PRIIP

Zwiększenie przejrzystości PRIIP oferowanych inwestorom indywidualnym stanowi ważny środek ochrony inwestorów, a także konieczny warunek odbudowy zaufania inwestorów indywidualnych do rynku finansowego, w szczególności w następstwie kryzysu finansowego

Inne regulacje dot. obowiązków przedkontraktowych

- **Rekomendacja U dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance – czerwiec 2014 r.**

Zobowiązanie banków do opracowania i przekazywania klientom tzw. kart produktu zawierających informacje o oferowanych przez banki produktach ubezpieczeniowych powiązanych z produktami bankowymi, w tym o ubezpieczeniowych produktach o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym.

- **Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące dystrybucji ubezpieczeń – czerwiec 2014 r.**

Zobowiązanie zakładów ubezpieczeń do opracowania kart produktu dla ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym.

- **art. 22 ust. 1 UDUiR – 1 stycznia 2016 r.**

Przed zawarciem umowy ubezpieczenia na życie, jeżeli jest związana z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, o której mowa w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy, zakład ubezpieczeń przekazuje osobie zainteresowanej zawarciem takiej umowy, na piśmie lub, jeżeli ubezpieczający wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku, podstawowe informacje dotyczące tej umowy.

- **Rekomendacje dotyczące badania adekwatności produktu – marzec 2016 r.**

Zobowiązanie zakładu ubezpieczeń do zaprezentowania klientowi, na etapie przedstawiania mu propozycji umowy ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym, głównych cech produktu w taki sposób oraz w takim zakresie, by umożliwić klientowi zrozumienie jego specyfiki oraz związanego z nim ryzyka.

IPID a KID

- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1469 z 11.08.2017 r. ustanawiające ustandaryzowany format prezentacji dokumentu zawierającego informacje o produkcie ubezpieczeniowym
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z 26.11.2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP)
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/653 z 8.03.2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów

Zasady ogólne przekazywania informacji przez
dystrybutorów

Zasady ogólne przekazywania informacji przez dystrybutorów

- **jasność, rzetelność i niewprowadzanie w błąd**

Art. 7 ust. 3 pkt 1 UDU

Wszystkie informacje, w tym informacje o charakterze reklamowym i marketingowym, kierowane przez dystrybutora ubezpieczeń do klienta są jasne, rzetelne i niewprowadzające w błąd.

- **podawanie obiektywnych informacji o produkcie ubezpieczeniowym**
- **podawanie informacji w zrozumiałej formie**

Art. 8 ust. 1 UDU

Przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej dystrybutor ubezpieczeń określa, na podstawie uzyskanych od klienta informacji, jego wymagania i potrzeby oraz podaje w zrozumiałej formie obiektywne informacje o produkcie ubezpieczeniowym, w celu umożliwienia klientowi podjęcia świadomej decyzji.

- **język**

Art. 7 ust. 3 pkt 2 UDU

Wszystkie informacje, w tym informacje o charakterze reklamowym i marketingowym, kierowane przez dystrybutora ubezpieczeń do klienta są sporządzone w języku urzędowym państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym umowa ubezpieczenia lub umowa gwarancji ubezpieczeniowej jest zawierana, lub w innym języku, na który wyrażą zgodę strony umowy.

- **wyraźne oznaczenie informacji o charakterze reklamowym lub marketingowym w celu oddzielenia przekazu reklamowego od obiektywnych informacji o produkcie.**

Art. 7 ust. 4 UDU

Informacje o charakterze reklamowym lub marketingowym są wyraźnie oznaczone.

Zasady ogólne przekazywania informacji przez dystrybutorów

Art. 9 ust. 8 UDU

W przypadku umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej obejmujących duże ryzyka dystrybutor ubezpieczeń nie ma obowiązku przekazania klientowi informacji, o których mowa w ust. 1 i 2.

Ustandaryzowany dokument (IPID)

Art. 8 UDU

Art. 8 ust. 1 i 4-6 UDU

1. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej dystrybutor ubezpieczeń określa, na podstawie uzyskanych od klienta informacji, jego wymagania i potrzeby oraz podaje w zrozumiałej formie obiektywne informacje o produkcie ubezpieczeniowym, w celu umożliwienia klientowi podjęcia świadomej decyzji.

[...]

4. Informacje o proponowanym produkcie ubezpieczeniowym, którego przedmiotem są ryzyka wymienione w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, są przekazywane w postaci ustandaryzowanego dokumentu zawierającego informacje o tym produkcie ubezpieczeniowym, sporządzanego przez zakład ubezpieczeń, brokera ubezpieczeniowego lub agenta ubezpieczeniowego, którzy tworzą produkt ubezpieczeniowy.

5. Dokument, o którym mowa w ust. 4:

- 1) jest krótkim i odrębnym dokumentem;
- 2) posiada przejrzysty układ i strukturę ułatwiające jego czytanie, a wielkość użytej czcionki zapewnia jego czytelność;
- 3) w przypadku wydrukowania lub skopiowania go w wersji czarno-białej jest nie mniej zrozumiały od jego oryginału sporządzonego w kolorze - jeżeli oryginał tego dokumentu został sporządzony w kolorze;
- 4) sporządza się w języku urzędowym państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym umowa ubezpieczenia lub umowa gwarancji ubezpieczeniowej jest proponowana, lub w innym języku, na który wyrażą zgodę klient i zakład ubezpieczeń;
- 5) jest dokładny i nie wprowadza w błąd;
- 6) zawiera na górze pierwszej strony oznaczenie: "Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym";
- 7) zawiera stwierdzenie, że pełne informacje podawane przed zawarciem umowy i informacje dotyczące umowy podane są w innych dokumentach.

Art. 8 UDU cd,

Art. 8 ust. 1 i 4-6 UDU

6. Dokument, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

- 1) informacje o grupie i rodzaju ubezpieczenia;
- 2) krótki opis ochrony ubezpieczeniowej lub ochrony gwarancyjnej, obejmujący główne rodzaje ubezpieczanego ryzyka, sumę ubezpieczenia lub sumę gwarancyjną, a w uzasadnionych przypadkach zakres terytorialny oraz krótki opis ryzyka nieobjętego ubezpieczeniem;
- 3) sposób opłacania składek i okresy płatności;
- 4) główne wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń;
- 5) obowiązki na początku umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej;
- 6) obowiązki w czasie trwania umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej;
- 7) obowiązki w przypadku zgłoszenia roszczenia;
- 8) okres trwania umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej, w tym dzień rozpoczęcia i zakończenia ich obowiązywania;
- 9) sposób rozwiązywania umowy.

Różnice pomiędzy treścią ustandaryzowanego dokumentu i ustaloną indywidualnie umową ubezpieczenia

Ustandaryzowany dokument w ubezpieczeniach
obowiązkowych

Dyskusje

E. Gryglewska (Dziennik Ubezpieczeniowy z 18.12.2017 r.):

„Po przeanalizowaniu Dyrektywy IDD (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/97 z dn. 20.01.2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń) osobiście uważam, iż intencją ustawodawcy europejskiego nie było tworzenie dokumentów IPID do ubezpieczeń obowiązkowych.”

- E. Gryglewska odwołała się do definicji „produktu ubezpieczeniowego” sformułowanej przez KNF, w których mowa jest o wzorcach umownych a nie o „wzorcach normatywnych”, na podstawie których zawierane są obowiązkowe umowy ubezpieczenia, tj. ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, rozporządzenia wykonawcze, itp.
- *„Jeżeli IPID miałby być stosowany do ubezpieczeń obowiązkowych, to ostrzeżenie o tym, że produkt nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową określonych przedmiotów, czy że nie jest dopasowany do klienta, nie miałoby sensu, z uwagi na to, iż organy Państwa obligują daną grupę społeczną do posiadania ubezpieczenia obowiązkowego, niezależnie od tego, czy to ubezpieczenie się klientowi podoba, czy nie.”*
- E. Gryglewska podniosła również, że obowiązek opracowania ustandaryzowanego dokumentu spoczywa na twórcy ubezpieczeń, a w jej ocenie w przypadku ubezpieczeń obowiązkowych nie może nim być zakład ubezpieczeń.

Dyskusje

M. Orlicki (Dziennik Ubezpieczeniowy z 19.12.2017 r.):

- Cytując art. 18 ust. 4 UDU wskazał, iż *„Ustandaryzowany dokument musi być więc przekazany przed zawarciem każdej umowy ubezpieczenia z działu II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Jedyńm wyjątkiem od tej zasady są umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej obejmujące duże ryzyka.”*
- *„Nie można twierdzić, że twórcą produktu w ubezpieczeniach obowiązkowych jest ustawodawca. Ustawodawca nigdy nie kreuje produktów, a jedynie ustala ramy prawne, w których mogą być one kreowane przez ubezpieczycieli (lub innych twórców). To, że czasami ustawodawca zostawia twórcom niewiele "swobody twórczej", nie oznacza, że sam staje się twórcą.”*

Treść ustandaryzowanego dokumentu

Art. 4 ust. 4 Rozporządzenia 2017/1469

W przypadku gdy wymiary trwałego nośnika informacji innego niż papier uniemożliwiają prezentację informacji w dwóch kolumnach, można zastosować format prezentacji w postaci jednej kolumny, pod warunkiem że kolejność poszczególnych części jest następująca:

- a) „Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie?”;
- b) „Co jest przedmiotem ubezpieczenia?”;
- c) „Czego nie obejmuje ubezpieczenie?”;
- d) „Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?”;
- e) „Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?”;
- f) „Co należy do obowiązków ubezpieczonego?”;
- g) „Jak i kiedy należy opłacać składki?”;
- h) „Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?”;
- i) „Jak rozwiązać umowę?”.

Format ustandaryzowanego dokumentu

Art. 8 ust. 5

Dokument, o którym mowa w ust. 4:

- 1) jest krótkim i odrębnym dokumentem;
- 2) posiada przejrzysty układ i strukturę ułatwiające jego czytanie, a wielkość użytej czcionki zapewnia jego czytelność;
- 3) w przypadku wydrukowania lub skopiowania go w wersji czarno-białej jest nie mniej zrozumiały od jego oryginału sporządzonego w kolorze - jeżeli oryginał tego dokumentu został sporządzony w kolorze;
- 4) sporządza się w języku urzędowym państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym umowa *ubezpieczenia* lub umowa gwarancji ubezpieczeniowej jest proponowana, lub w innym języku, na który wyrażą zgodę klient i zakład *ubezpieczeń*;
- 5) jest dokładny i nie wprowadza w błąd;
- 6) zawiera na górze pierwszej strony oznaczenie: "Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym";
- 7) zawiera stwierdzenie, że pełne informacje podawane przed zawarciem umowy i informacje dotyczące umowy podane są w innych dokumentach.

Układ ustandaryzowanego dokumentu

Ustandaryzowany dokument

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1469 z 11.08.2017 r. ustanawiającym ustandaryzowany format prezentacji dokumentu zawierającego informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Ubezpieczenie Xxxxx

Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Przedsiębiorstwo: <nazwa> zakładu ubezpieczeń

Produkt: <nazwa> polisy

[stwierdzenie, że pełne informacje podawane przed zawarciem umowy i informacje umowne podane są w innych dokumentach]

Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie?

[opis ubezpieczenia]

Co jest przedmiotem ubezpieczenia?

- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx
- ✓ Xxxxx

Czego nie obejmuje ubezpieczenie?

- ✗ Xxxxx
- ✗ Xxxxx
- ✗ Xxxxx
- ✗ Xxxxx
- ✗ Xxxxx

Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?

- ! Xxxxx
- ! Xxxxx
- ! Xxxxx
- ! Xxxxx
- ! Xxxxx

Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?

- ✓ Xxxxx

Co należy do obowiązków ubezpieczonego?

- Xxxxx
- Xxxxx
- Xxxxx
- Xxxxx

Jak i kiedy należy opłacać składki?

- Xxxxx

Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?

- Xxxxx

Jak rozwiązać umowę?

- Xxxxx

IPIID w ubezpieczeniach obejmujących wiele ryzyk

Dyskusja w prasie branżowej

J. Nawracała (Dziennik Ubezpieczeniowy z 22 maja 2018 r.):

„1. Zazwyczaj ubezpieczenia dostępne w ramach pakietu mają ze sobą niewiele wspólnego, poza tym, że odnoszą się do tego samego ubezpieczonego lub przedmiotu ubezpieczenia. Dotyczy to zarówno istoty udzielanej ochrony ubezpieczeniowej, jak i zakresu ryzyk, a nawet charakteru świadczenia. Z powyższych względów ujmowanie wszystkich (i często niewiele mających ze sobą wspólnego) ubezpieczeń w jednym ustandaryzowanym dokumencie będzie zazwyczaj w praktyce niezwykle trudne, skoro zawarta w nim informacja powinna być dla klienta jasna i zrozumiała, a dokument ten nie powinien przekraczać 2 (maksymalnie 3) stron A4.

2. Regulowanie kilku ubezpieczeń jednymi OWU jest zabiegiem jedynie technicznym. Równie dobrze poszczególnych ubezpieczeń dostępnych w ramach pakietu mogłyby dotyczyć osobne OWU. Na rynku można zresztą spotkać obydwa podejścia (jedne / osobne OWU na pakiet). Gdyby wyznacznikiem tego, co jest produktem, miała być kwestia "techniki redakcyjnej", prowadziłyby to do trudnych do zaakceptowania sytuacji. Część ubezpieczycieli stosowałaby bowiem jeden ustandaryzowany dokument na cały pakiet, pozostała część - osobne dokumenty. Skoro jednym z głównych celów regulacji jest umożliwienie klientowi łatwego porównania produktów ubezpieczeniowych, to jak klient miałby w łatwy sposób porównać informacje o ubezpieczeniach zawarte w dokumencie dotyczącym całego pakietu oraz informacje o analogicznych ubezpieczeniach innego ubezpieczyciela, ujęte jednak w osobne dokumenty?

3. Nawet jeśli mamy do czynienia z jednymi OWU, dotyczącymi wszystkich ubezpieczeń, wchodzących w skład pakietu i nawet w przypadku, gdy tych wszystkich (wybranych przez ubezpieczającego ubezpieczeń) dotyczy jedna polisa, to generalnie rzecz biorąc w sensie prawnym mamy do czynienia z oddzielnymi umowami ubezpieczenia. W tym kontekście produktem ubezpieczeniowym będzie zatem raczej każde z ubezpieczeń, którego dotyczy odrębna prawnie umowa ubezpieczenia.

4. Również jeśli chcielibyśmy posiłkować się definicją "produktu" w świetle w/w Rekomendacji KNF, to produktem jest "typ umów ubezpieczenia". Chociaż ani same Rekomendacje ani również przepisy prawa nie wskazują co należy rozumieć przez "typ umów ubezpieczenia", to nie powinno chyba ulegać wątpliwości, że typem tym są raczej np. ubezpieczenia autocasco, ubezpieczenia assistance, ubezpieczenia NNW czy ubezpieczenia ochrony prawnej niż np. "ubezpieczenia związane z pojazdem".

Dyskusja w prasie branżowej

P. Stykowski (Dziennik Ubezpieczeniowy z 23 maja 2018 r.) - polemicznie:

„Potwierdzenie tego stanowiska możemy znaleźć w art. 4 ust. 2 Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2017/1469 z dnia 11 sierpnia 2017 r. ustanawiającego ustandaryzowany format prezentacji dokumentu zawierającego informacje o produkcji ubezpieczeniowym, które mówi o informacjach o ubezpieczeniach dodatkowych i dodatkowych ryzykach jako o części ustandaryzowanego dokumentu, a nie o odrębnym dokumencie:

"2. The length of the sections may vary, depending on the amount of information that is to be included in each section. Information about add-ons and optional covers shall not be preceded by ticks, crosses or exclamation marks."

Problem ten został również zaadresowany przez EIOPA w "Final Report on Consultation Paper no. 16/007 on draft Implementing Technical Standards concerning a standardised presentation format for the Insurance Product Information Document of the Insurance Distribution Directive", gdzie analizowano dokładnie ten problem i jednoznacznie stwierdzono, że informacja o ubezpieczeniach dodatkowych powinna znajdować się w podstawowym dokumencie i nie należy tworzyć dla nich osobnych ustandaryzowanych dokumentów, gdyż byłoby to mylące dla klientów:

"When determining the IPID, EIOPA considered the way in which multi-cover insurance is indicated in an IPID. The Dutch Association of Insurers supports this. When developing the Dutch IPID various multi-cover products were discussed. EIOPA concludes that it is in the customer's interest to include the additional cover in the primary cover.

It is important, however, to define multi-cover in clear terms. Otherwise the IPID runs the risk of being misleading, which is against the IDD requirement"

Dyskusja w prasie branżowej

J. Nawracała - replika:

- maksymalna ilość stron „To jest "tylko" rozwiązanie techniczne, przyjęte przez ustawodawcę w celu realizacji idei. Ideą jest natomiast (jak pisze zresztą sama EIOPA):
 - to provide customers with product information which is easy to read and understand (comprehensibility)
 - to provide customers with product information which is easy to compare (comparability)”
- „Argument, zgodnie z którym niepożądana jest sytuacja, w której klient przed zawarciem umowy otrzyma 10 do 16 stron A4 materiałów informacyjnych jest argumentem wychodzącym z pewnych założeń aksjologicznych, a nie argumentem opartym treści przepisów.”
- na gruncie prawa polskiego co do zasady w ramach pakietu będziemy mieli z reguły do czynienia z osobnymi umowami ubezpieczenia

„W mojej opinii stosowanie osobnych ustandaryzowanych dokumentów dla poszczególnych ubezpieczeń (ryzyk) jest opcją bezpieczniejszą w tych "pakietach", w ramach których:

a) Nie mamy do czynienia z ubezpieczeniem podstawowym oraz ubezpieczeniami (ryzykami) dodatkowymi - tj. umowa ubezpieczenia może być zawarta w odniesieniu do któregośkolwiek z elementów pakietu;

b) Każde ryzyko (ubezpieczenie) w sensie prawnym będzie stanowić odrębną umowę ubezpieczenia.

Temat ten na pewno nie jest tematem zero-jedynkowym. W moim felietonie przedstawiłem swój pogląd w sprawie, jednak jest on oczywiście oparty na argumentach "aksjologicznych" - nie zaś na "twardej treści" przepisów. Jeśli chodzi o posiłkowanie się stanowiskiem EIOPA przy rozstrzygnięciu omawianej kwestii, to należy pamiętać o:

- zasygnalizowanych przeze mnie powyżej nieściśłościach i niejasnościach w stanowisku EIOPA;

- (nieporuszonej powyżej) kwestii "mocy wiążącej" stanowiska EIOPA. EIOPA była jedynie projektodawcą treści Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2017/1469. Intencją twórcy danego aktu prawnego ma zawsze pewne znaczenie przy interpretacji przepisów (wykładnia autentyczna). Jednak generalnie nie może ono być raczej decydujące - w szczególności w kontekście zasygnalizowanych powyżej wątpliwości, a także faktu, że EIOPA była jedynie projektodawcą aktu prawnego, nie zaś jego legislacyjnym twórcą (Rozporządzenie wydała bowiem Komisja Europejska).”

Document EIOPA z 7.02.2017 r. Draft Implementing Technical Standards concerning a standardised presentation format for the Insurance Product Information Document of the Insurance Distribution Directive

Policy option 4.1: Additional cover offered with the primary cover included in the IPID of the primary product

It is common, in some insurance markets, for non-life insurance policies to offer cover for risks that may also be purchased in a stand-alone policy e.g. cover for legal expenses in a motor or home contents policy. Such cover could be incorporated in the IPID of the primary insurance offering or separate IPIDs could be produced for such situations. Indeed, it might be argued that providing main features in one IPID gives customers a better understanding of the relative importance of policy features. In addition, behavioural economics research shows that this approach is more aligned with consumer needs and that consumers are much more likely to engage with a single IPID.

It is expected that a single IPID will greatly assist customers in their understanding of products and greatly assist comparison between products. For industry, there may be some additional effort and cost in applying the standardised format in these situations but benefits too can be expected in simplicity for staff handling these products and in lower stationery costs. For Regulators supervision of the IPID would be more straightforward and accordingly less costly although the costs would not be expected to be significant.

Document EIOPA z 7.02.2017 r. Draft Implementing Technical Standards concerning a standardised presentation format for the Insurance Product Information Document of the Insurance Distribution Directive

Policy option 4.2: Additional cover has its own IPID

The part(s) of the insurance that could be bought separately could be shown in a separate IPID(s). Provision of more than one IPID in these situations would appear to be against the spirit and objectives of the IPID.

On the one hand, more comprehensive product information through providing separate IPIDs for such cover can appear to assist the customer with their decision.

On the other hand, the objective of the IPID is to provide information on the main features of the product offered and incorporating this into one IPID provides a discipline on providers to only include the main features.

If separate IPIDs were provided for these products, several categories would contain the same information e.g. policy start/end dates, payment and cancellation terms etc. It might be argued that if a product requires several IPIDs, then it is in fact too complex for customers to readily understand, especially when we consider that the breadth and complexity of retail investment products will be presented in one document, the PRIIPs KID.

The expected impact for customers would be increased levels of confusion as they have to interpret several different IPIDs at once, while there would also be confusion and distraction in dealing with some level of redundant repetitious information. This could lead to sub-optimal choices. For industry, there would be increased stationery and management/control issues associated with multiple IPIDs in these circumstances. Regulators could anticipate higher supervision costs if there were additional IPIDs in use.

Forma IPID

Postać papierowa

Art. 9 UDU

1. Dystrybutor ubezpieczeń przekazuje klientowi informacje:

1) o produkcie ubezpieczeniowym, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 4,

2) o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2-6 i ust. 2-4 albo w art. 23, albo w art. 32 ust. 1 pkt 1, 2 i 5-8 oraz ust. 2, a także dotyczące umów ubezpieczenia, o których mowa w grupie 3 działu I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

- w postaci papierowej, nieodpłatnie i w języku, o którym mowa w art. 7 ust. 3, przy czym informacje te są jasne, rzetelne i nie wprowadzają w błąd.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być przekazane za pomocą innego trwałego nośnika:

1) na żądanie klienta, pod warunkiem że dystrybutor ubezpieczeń zapewnił mu wybór między informacjami w postaci papierowej a informacjami na innym trwałym nośniku, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2 - pod warunkiem że dystrybutor ubezpieczeń zapewnił mu wybór między przedstawieniem ich w formie pisemnej a przedstawieniem ich na innym trwałym nośniku, oraz

2) w przypadku innego trwałego nośnika wymagającego dostępu do Internetu - jeżeli klient posiada regularny dostęp do Internetu.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być przekazane za pośrednictwem strony internetowej, jeżeli:

1) są skierowane bezpośrednio do klienta lub

2) zostały spełnione następujące warunki: a)

klient wyraził zgodę na przekazanie tych informacji za pośrednictwem strony internetowej,

b) klient posiada regularny dostęp do Internetu,

c) klient został powiadomiony drogą elektroniczną o adresie strony internetowej oraz miejscu na tej stronie, gdzie zostały udostępnione te informacje,

d) dystrybutor zapewni dostępność tych informacji na stronie internetowej w okresie, w którym klient może, w normalnych okolicznościach, mieć potrzebę zapoznania się z nimi.

5. W przypadku przekazania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, w sposób, o którym mowa w ust. 3 lub 4, dystrybutor ubezpieczeń, na żądanie klienta, przekazuje mu je nieodpłatnie, w postaci papierowej, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2 - przekazuje je nieodpłatnie, w formie pisemnej.

Trwały nośnik

Art. 2 pkt 4 ustawy o prawach konsumenta

trwały nośnik to materiał lub narzędzie umożliwiające konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiający dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Tekst mający znaczenie dla EOG

Trwałe nośniki umożliwiają konsumentowi przechowywanie informacji tak długo, jak jest to dla niego konieczne w celu ochrony swoich interesów wynikających ze stosunków łączących go z przedsiębiorcą. Takie nośniki powinny obejmować w szczególności papier, pamięć USB, płyty CD-ROM, DVD, karty pamięci lub dyski twarde komputerów, a także pocztę elektroniczną.

Wyrok TSUE z 25.01.2017 r. w sprawie C-375/15

„zmiany w umowie ramowej, które dostawca usług płatniczych przekazuje użytkownikowi tych usług przez skrzynkę poczty elektronicznej na stronie internetowej bankowości elektronicznej, można uznać za dostarczone na trwałym nośniku w rozumieniu tych przepisów tylko wtedy, gdy zostaną spełnione poniższe dwie przesłanki:

- rzeczona strona internetowa daje temu użytkownikowi możliwość przechowywania informacji adresowanych osobiście do niego w sposób umożliwiający dostęp do nich i odtworzenie ich w niezmienionej postaci we właściwym okresie, bez możliwości jednostronnego wprowadzenia przez dostawcę lub przez innego przedsiębiorcę zmian do ich treści, oraz
- jeżeli użytkownik usług płatniczych jest zmuszony wejść na tę stronę internetową, aby zapoznać się z nowymi informacjami, przekazaniu tych informacji towarzyszy aktywne zachowanie dostawcy usług płatniczych zmierzające do podania do wiadomości użytkownika istnienia i dostępności tych informacji na wskazanej stronie internetowej”.

Zakazane powiązania

UDU

Art. 19 ust. 4 UDU

Agent ubezpieczeniowy i agent oferujący ubezpieczenia uzupełniające, niebędący osobami fizycznymi, mogą wykonywać działalność agencyjną, jeżeli udziały, o których mowa w art. 55 ust. 2 pkt 8, oraz bliskie powiązania, o których mowa w art. 55 ust. 2 pkt 9, nie uniemożliwiają organowi nadzoru skutecznego sprawowania nadzoru.

Art. 25 UDU

Agent ubezpieczeniowy, agent oferujący ubezpieczenia uzupełniające, osoba wykonująca czynności agencyjne, członek zarządu lub rady nadzorczej agenta ubezpieczeniowego, członek zarządu lub rady nadzorczej agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające, wspólnicy, o których mowa w art. 19 ust. 3 pkt 2 lit. a, członkowie zarządu, o których mowa w art. 19 ust. 3 pkt 2 lit. b, akcjonariusz lub udziałowiec agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające oraz osoba wykonująca czynności dystrybucyjne zakładu ubezpieczeń nie mogą wykonywać działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, czynności brokerskich w zakresie ubezpieczeń, posiadać akcji lub udziałów brokera ubezpieczeniowego, z wyjątkiem akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, ani pozostawać w innych relacjach, które mogłyby zagrażać wykonywaniu działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń z zachowaniem wymogów określonych w art. 7 ust. 1.

Art. 30 UDU

1. Broker ubezpieczeniowy nie może:

1) wykonywać działalności agencyjnej, czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń ani czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji;

2) pozostawać w stałym stosunku umownym z zakładem ubezpieczeń, zakładem reasekuracji, agentem ubezpieczeniowym lub agentem oferującym ubezpieczenia uzupełniające;

3) być członkiem organów nadzorczych lub zarządzających zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji, agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające;

4) posiadać akcji lub udziałów zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, z wyjątkiem akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym;

5) posiadać akcji lub udziałów agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające, z wyjątkiem akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym;

6) pozostawać w innych relacjach, które mogłyby zagrażać wykonywaniu działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń z zachowaniem wymogów określonych w art. 7 ust. 1.

6. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do członków organów brokera ubezpieczeniowego będącego osobą prawną, oraz do osób, przy pomocy których broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie w zakresie ubezpieczeń, wykonujących te czynności na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze.

UDU

Art. 30 UDU

8. Przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się także do pracowników brokera ubezpieczeniowego zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, niebędących osobami, przy pomocy których broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie w zakresie ubezpieczeń.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

dr hab. Jakub Pokrzywniak

radca prawny, partner WKB

jakub.pokrzywniak@wkb.pl

+48 22 201 00 00 t

+48 662 051 814 m

WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.

Plac Stanisława Małachowskiego 2

00-666 Warszawa

Tel. +48 22 201 00 00

biuro@wkb.pl

www.wkb.pl

ul. Paderewskiego 7

61-770 Poznań

Tel: +48 61 855 32 20